

RENAȘTEREA ROMÂNĂ

ZIAR NAȚIONAL-POPORAN INDEPENDENT

Editori: V. Hotărân, I. Martin, căpitan M. Rîșcuța.

Apare în fiecare seară cu ultimele știri din lumea întreagă.

Director și responsabil: V. Hotărân. Administrator: I. Martin.

ABONAMENTE: Doinoace de Carpați și Bucovina: 80 coroane anual, 42 coroane pe 6 luni, 22 coroane pe 3 luni. Cu numărul 30 fileri. — Dincolo de Carpați: 75 lei anual, 40 lei pe 6 luni, 22 lei pe 3 luni. Cu numărul 25 bani.

Puterea cuvântului scris

Ce se poate ajunge prin organizarea presei

Războiul mondial și cu deosebire rezultatele care le-au obținut alții prin campanii de presă organizată, este mai mult decât a patra putere în lăsat; s'a dovedit că prin campanii de presă și-a găsit și cuprins în sistem nu s'au câștigat numai simpatii ci s'au obținut hotărâri politice prăpădit de cea mai mare însemnată.

Înainte de a arăta rezultatele extraordinare care le-au obținut alții prin campanii de presă organizate pe care le vom descrie spre lămurirea și interesul a tuturor să cunoaștem următoarele lucruri pe care Ludovic Kossuth le adresa baronului Losika la 1859, în calitate de șef al biroului de presă maghiare la Bruxelles, de curând înființat.

„Zece ani nici dracu n'a pomenit de noi, iar în abia opt săptămâni avem rubrica noastră permanentă dela un capăt la altul al Europei.”

Rezultatul acelei scurte activități a biroului de presă a fost că maghiarii și-au câștigat cele mai mari și mai trainice simpatii în Anglia, Franța, Italia, cari în unele părți mai există și astăzi.

Campaniile organizate au dat cu totul alte rezultate, au reușit să modifice concepții politice încrâncinate în cugetarea generală europeană și să realizeze schimbări în alăturarea de război pe care la izbucnirea războiului nimeni nu răsună nici să le viseze.

E vorba de campania de presă și de publicitate condusă cu atâta pricepere, tenacitate și vire de cehii pe cari nu degeaba corespondenții noștri din Praga ni-i aducea ca pildă. Prin apla campanie de presă, răbdătoare și sistematică, cehii au reușit să răstoarne axioma că echilibrul european n'ar putea fi menținut fără existența Austro-Ungariei, acest rău necesar în Sudul Europei. E știut doar că până în ultimul război aderenții formulei conservării Austro-Ungariei erau numărosi atât în Anglia cât și în Franța.

Într-un punct critic, încoțări de-o parte și de alta, în situațiile lor ca în turnuri și ivorii, reci și inaccesibili ca niște înalți demnitari ai cehiei și-au rămas în urmă de ani.

Cehii ne-au arătat cum se pot câștiga simpatii, cum se poate cuceri dragostea și considerația lumii civilizate și am înconștienți cari își merită izolarea și desconsiderația dacă n'am trage învățături de pe urma exemplului luminos al fraților cehi.

De drept că cehii au muncit din răsputeri în câștigarea simpatiei europene, a crezut că e drept să spună că e „cel mai cumințe om din Europa”.

În mijlocul marilor frământări ale prefacerii neamului, toate stăruințele noastre trebuie să îndreptate asupra învățământului nostru primar, această temelie a întregii noastre culturi naționale.

Cultura poporului e același lucru ca și înșăși existența neamului. Voiți să aveți un popor conștient de marea îndatorire ce i se impune prin închinarea noului stat român, dați toată sollicitudinea chestiunii învățământului primar. Și dacă azi neamul românesc poate face față timpurilor mari și istorice prin cari trecem, nu uitați de aceea, cari au făcut conștiința trează a neamului.

Nu numai mijloacele excelente de învățământ spun cuvântul hotărâtor în organizația culturală a neamului. „Să nu ne ispitescă gândul că localurile, cărțile, programele și metodele mai bune de azi sunt destulă garanție pentru viitor. Și să fie bine știut, că temeiul ridicării sau coborârii noastre în sufletul dascălului stă mai întâiu de toate”, zice dl profesor Simeon Mehedinți.

În sufletul curat al apostolului fără nume care e învățătorul, este deus tezaurul cel mai scump: viitorul neamului.

„Acesti urzitori ai zilei de mai bine a neamului, au ascultat glasul istoric al vremii, au auzit buciulul de chemare al culturii românești, au desfășurat flamura muncii lor, hotărând înțierea celui dintâiu congres al corpului didactic primar în Sibiu la 11/24 Februarie.

Și care din voi, muncitori desinteresai ai ogorului cultural, nu veți păși prin moment căminul familiar și nu veți da ascultare glasului de chemare, alergând sub drapelul care se va desfășura în această zi.

Veniți cu toții în primul parlament al școlii române și prin lumina minții voastre și prin căldura sufletului vostru, să deschideți noul orizont al școlii și culturii românești.

des Pays Tchèques), încredințând secretariatul general cunoscutului profesor sociolog Eduard Benes, care este astăzi unul din delegații de seamă ai cehilor la conferința păcii. Aproape în aceeași timp a înființat Biroul presei ceh la Londra, federațiunea societăților cehoslovace din Kiew și Moscova. Consiliul național din Petrograd cu ziarul „Cehoslavjanin” la Kiew și „Cehoslovac” la Petrograd. Îndată după aceea a început să funcționeze și biroul roman al comitetului național ceh (Bureau roman du Comité National Tchèque) și uniunea națională cehă din America (Bohemian National Alliance of America) cu birouri de presă la New-York, Washington și Chicago.

Și așa din toate părțile deodată a început acest și mai cumplit războiu de distrugere împotriva Austro-Ungariei, cu articole scrise cu mult tact și cu multă pricepere, cu desmințiri și rectificări răsunătoare, cu conferințe de nivel european și cu broșuri seriose documentate. Numai așa au reușit să reducă la tăcere pe cunoscutii ziaristi și diplomați englezi, frații Buxton și pe lordul Brailsford, cari pledau pentru o autonomie cehă dar în cadrele vechiului imperiu habsburgic. Numai acestor stăruiri unitare, pornind din toate capitalele Antantei simultan și urmând bagheta magică a lui Masaryk se datoră faptul cu ideea desmembrării Austro-Ungariei a învins pe deantregul și că armata cehoslovacă a fost recunoscută încă din Decembrie 1917 de „parte beligerantă”.

În astăzi marii financieri americani au făcut cunoscut guvernului din Praga că vor ajuta noua republică cehoslovacă și că o comisiune specială de fabricanți va vizita orașele principale din Boemia spre a pune bazele unei solide legături comerciale.

Noi, bieții români, din nefericire n'am avut parte de bărbăți providențiali de talia lui Kramarz și a lui Masaryk și mai ales n'am avut intelectuali și ziaristi pregătiți spre a sprijini o asemenea acțiune în stil mare. De aceea și suntem azi uitaiți de Dumnezeu și ne bucurăm după toate semnele de o mai mică considerație chiar decât călăii dela Budapesta.

Și această numai fiindcă am neglijat presa internă și externă și bărbății conducători s'au izolat în situațiile lor ca în turnuri și ivorii, reci și inaccesibili ca niște înalți demnitari ai cehiei și-au rămas în urmă de ani.

Cehii ne-au arătat cum se pot câștiga simpatii, cum se poate cuceri dragostea și considerația lumii civilizate și am înconștienți cari își merită izolarea și desconsiderația dacă n'am trage învățături de pe urma exemplului luminos al fraților cehi.

Reforme

Congresul învățătorilor

În mijlocul marilor frământări ale prefacerii neamului, toate stăruințele noastre trebuie să îndreptate asupra învățământului nostru primar, această temelie a întregii noastre culturi naționale.

Cultura poporului e același lucru ca și înșăși existența neamului. Voiți să aveți un popor conștient de marea îndatorire ce i se impune prin închinarea noului stat român, dați toată sollicitudinea chestiunii învățământului primar. Și dacă azi neamul românesc poate face față timpurilor mari și istorice prin cari trecem, nu uitați de aceea, cari au făcut conștiința trează a neamului.

Nu numai mijloacele excelente de învățământ spun cuvântul hotărâtor în organizația culturală a neamului. „Să nu ne ispitescă gândul că localurile, cărțile, programele și metodele mai bune de azi sunt destulă garanție pentru viitor. Și să fie bine știut, că temeiul ridicării sau coborârii noastre în sufletul dascălului stă mai întâiu de toate”, zice dl profesor Simeon Mehedinți.

În sufletul curat al apostolului fără nume care e învățătorul, este deus tezaurul cel mai scump: viitorul neamului.

„Acesti urzitori ai zilei de mai bine a neamului, au ascultat glasul istoric al vremii, au auzit buciulul de chemare al culturii românești, au desfășurat flamura muncii lor, hotărând înțierea celui dintâiu congres al corpului didactic primar în Sibiu la 11/24 Februarie.

Și care din voi, muncitori desinteresai ai ogorului cultural, nu veți păși prin moment căminul familiar și nu veți da ascultare glasului de chemare, alergând sub drapelul care se va desfășura în această zi.

Veniți cu toții în primul parlament al școlii române și prin lumina minții voastre și prin căldura sufletului vostru, să deschideți noul orizont al școlii și culturii românești.

Și dacă în vremurile triste ale martiriului vostru ați știut purta cu bărbăție crucea suferințelor voastre, veniți în aceste zile mărețe ale renașterii naționale și spuneți în sinceritate cuvântul vostru, lămurit prin experiențele voastre bogate alea culturii naționale.

Voi ați știut să vă avântați pururea la cel mai înalt ideal. Dela voi singuri, s'a cerut, ca toată căldura sufletului vostru să o dați generațiilor încredințate culturii voastre.

„Prezentul vorbește cu viitorul prin noi”, zice tot dl profesor S. Mehedinți, „și prin urmare când cerem, nu cerem nimic pentru persoana noastră și nimic pentru prezent”.

Cei chemați și cari au răspunderea pentru viitorul neamului, vor înțelege acest vecinic adevăr și vor asculta graiul nostru.

Grăiți, o voi luminători ai satelor, grăiți cu căldura cu care ați încălzit pururea viața culturală a neamului și graiul vostru nu va suna în pustiu.

Juliu Vuia.

„Sfatul cel mare“?

O propunere

La adunarea din Alba-Iulia s'a constituit și mai apoi s'a completat; conform propunerilor consiliilor comitatense, așa dar există Sfatul cel mare.

Precum se știe a fost contemplată și convocarea Sfatului mare, ca să nu existe numai pe hârtie, ci să fie învitat la conlucrare cu Consiliul dirigent.

Sfatul cel mare nici nu poate fi considerat de un factor, care ar avea drept existență numai pe hârtie; Sfatul cel mare are drept existență imperativ, ca parlament interimar. Dar nu numai drept de existență, ci are și datorințe mari!

Sunt chestii de mare importanță, cari fără cooperarea Sfatului mare — ba afirmăm că numai conform directivelor Sfatului mare pot fi rezolvite în mod liniștit.

Guvernarea actuală dacă vorbim sincer, par'că are ceva asemănare cu oligarhia; deși dacă nu ne înșelăm, deviza noastră ar fi democratizarea României, sau mai bine zis: democratizarea sistemului de guvernare; dar noi așa credem că simptomele, cari seamănă a fi oligarhice sunt ceva mai îndepărtate de democrație decât bunăoară parlamentarismul.

Consiliul dirigent român este în măsura fericită de-a putea guvernă și în mod parlamentar, având Sfatul cel mare la spate; pentru ce nu-l convoacă, fără amănare la conlucrare?

După cele expuse este datoria primordială a Consiliului dirigent convocarea urgentă a Sfatului mare, ca să se apropie nițel de o formă mai parlamentară. Dar nu numai de dragul formei, deși în cazul acesta și forma este esențială, ci pentru că să li se dea la mai mulți chemați posibilitatea de a-și pune ideile în serviciul națiunii. Controla obiectivă, ici-colo inițiativa, deslășiri informative ar ușura răspunderea Consiliului dirigent.

Dacă Sfatul cel mare era convocat, așa credem, că „multe reforme temeinice s'ar fi putut face, desigur cu ocolirea murmurului de nemulțumire, întemeiate sau nu, ce se ridică din diferite părți; valoarea coroanei e mai departe o chestie de colosală importanță, care încă nu credem să poată fi definitiv rezolvită fără a fi desbătută de Sfatul cel mare, adecă de o anchetă confidentială făcută de către Sfatul mare; pentru că rezolvirea conform sablonului, că n'are coroana acoperire metalică ar însemna o păgubire de miliarde a noastră, a noilor cetățeni ai regatului român, ceea ce se poate evita în mod absolut real. În firul tratărilor discrete vom descoperi această modalitate.

Așteptăm deci convocarea Sfatului mare fără amănare.

Aurel Muntean, avocat, Orăștie.

N.R. Publicăm propunerea dlui Muntean cu intenția de a reveni asupra acestei chestiunii mai importante decât s'ar crede.

Civilizație sârbească

Spicuri din presa maghiară

Imprumutăm glasul maghiarilor spre a caracteriza pe aliații și prietenii lor din Banat. Întâ de pildă ce scrie „Az Ujság”:

La Szabadka sârbii l'au arestat și l'au condamnat la 25 de bastoane pe avocatul dr. Lersich János, pentru că a îndrăznit să spună într-o conversație particulară că ar fi nemerit să se oprească vânzarea beuturilor alcoolice, din această cauză întâmplându-se dese ciocniri între sârbi și populație.

Reproducem cu titlu de document următoarea știre a ziarului maghiar ce apare la Seghedin în limba franceză, „La Hongrie Republicaine”; știrea a apărut cu titlul „Incident sârbo-frances” și spune următoarele:

„Se anunță din Timișoara că un incident sângeros a emoționat marele oraș industrial din Sud. O patrulă sârbească se apucase să isgonească cu lovituri de bețe publice ce era îngrămădit în sala pașilor perduți din gară. Un sub-ofițer francez, martor ocular, îl agră pe camaradul sârb, făcându-i reproșuri. A urmat o altercație, urmată de o luptă în toată regula. Se afirmă că au fost morți și răniți: trei soldați sârbi și doi francezi au fost omorâți”.

Ziarul „La Hongrie Republicaine” apare în franțuzește probabil nu pentru unghiuri din Seghedin cari se mulțumesc cu cunoștința limbii lor... europene, ci pentru străini și pentru străindutate așa că ar fi un act de prudentă împiedic de împrejurări două am adăuga la dosarul sârbilor și mica știre a ziarului citat.

Podgoria Aradului se mișcă

(Dela corespondențul nostru special)

Șiria, 12 Februarie.

Deși județul Aradului nu este ocupat de armata română și Consiliul dirigent în chemarea la arme nu a chemat și pe locuitorii părților neocupate, în satele noastre e o febră poate mai mare, decât în părțile ocupate.

Poporul de-aici, care întotdeauna a fost mai înțelept pentru marile interese naționale și care prin maturitatea și organizația sa a pus în respect hordele maghiare, așa că cercul (plasa N. Red) nostru este încunjurat de ele, la sunetul goarnei, care a străbătut până aici prin „Renașterea Română” și prin „Românul” s'a pregătit cu mic cu mare, cu o însușelire de nedescris să alerge întru desrobirea sa și a celorlalți frați ținuți încă sub teroare și stăpânire străină.

Ne înecăm lacrimile privind acest elan de însușelire și numai cu sfârșituri uriașe i-am putut retine acasă pe bărbăți, pentru apărarea familiilor lor. Am lăsat să plece doar feciorii mai tineri, iar cei rămași acasă — un regiment întreg — vom griji de viața și anulul poporului de-acasă...

Îmi vin în minte cuvintele lui Alexandru: „Și noi veghiăm, cum se veghiară o fiară, și tot chităm și ne gândim, cum să ne cază în ghioră!”

Dar ne oprim la stropa această. Măine vom mai vedea ce o să fie — avem însă deplind încredere în noi înșine și „halal de turc, ce l'oi întăi de viu!”

Scipio.

Să se știe

Furia sălbatică a poporului săcu și a gardiștilor unguri, care terorizează multe suflete pașnice române samănă multe pagini negre în istoria culturii și civilizației.

E datorința noastră să adunăm cât mai detalit toate faptele mărsave ale acestui popor, care cu atribuțiile frumoase de nobil și cavalier, prin o aristocrație îngămfată, prin legături înalte printr-o aspirare a popoarelor, executată cu o rară istețime, — a fost ani de-arândul stăpânul, judecătorul nedrept al multor popoare sărăcite, dar pașnice și de omenie.

Va veni încurând istoricul competent, dreptul judecător, care va avea datorința sfântă să rostască sentința eternă asupra culturii false a acestui popor. Ca să cunoaștem, cât mai profund eroismul maghiar, voi înșira unele fapte săvârșite în plasa Tășnadului, județul Sălaj.

În 7/20 Ianuarie coborise o patrulă puternică în comuna Supurul de Jos, ca să doboare mândrul nostru tricolor de pe vârful bisericii și să pedepsească pe protopopul, dl Cupcea, pentru că îndrăznise să ia jurământul poporului față de Marele Sfat Național Român; patrula bine înarmată a dat imoușcături asupra steagului, dar nu-l putu sfâșia; atunci eroul gardist David din Tășnad urcându-se după steag i-a reușit să-l smulgă. Gardiștii și săcuți pătrunzând în odala protopopului teroriză familia. Se zice, că dna a îndurat câteva lovituri de aramă. Protopopul a scăpat dela moartea sigură din mila unui ovru, W... care l'a ascuns într'un dulap. Steagul a fost sfâșiat în bucăți, călcat în noroiu, iar după ce gardiștii au adunat între sulțe cățiva poporeni, i-au silit să scuite steagul. Învățătorul român, dl Mateu, s'a refugiat în pădure; fiind însă prins de săcuți a scăpat dela moarte ca prin minune, intervenind garda română din Bicaz.

Preotul Tășnadului, dl Cupșa, a fost acuzat, că are arme și muniție, din care cauză s'au și prezentat la dsa 25 de săcuți înarmați și făcând investigație au aruncat tot ce avea în mijlocul camerelor. O zi întreagă a fost ținută familia sub cea mai mare teroare. Multimea de ostași strigau de pe stragă: dați-i în cap! (üsseték löbe az oláh papot) iar în oraș duceau veste, că mâne vom îngropa cadavru românesc (oláh dögöt). La miezul nopții, după ce stinseseră luminile electrice, sosindu-i într'ajutor o ploaie binevenită, a părăsit orașul împreună cu fiul dsale, sublocotenentul Victor.

Pe învățătorul din Blaja, dl Mureșan, un suflet de român, l'a scăpat dela moarte o fetiță mică, ducând în rătăcire patrula de săcuți, până-când fugi învățătorul.

Preotul din comuna Acăș, dl Trutașiu, împreună cu fiul său a scăpat dinaintea furiei săcuilor în momentul ultim, călare, refugiindu-se în codru. Făcându-i-se investigare au găsit steagul românesc în podul casei, s'au și răzbutat asupra ușilor și ferestrelor, spărgându-le în bucăți.

Protopopul Unimăntului, dl Băliban, a fost bătut și internat de săcuți.

Locușia dlui preot din Babca a fost înconjurată într'o dimineață de 20 săcuți din comuna Bogdand. Părintele a scăpat de moarte celebrând St. Liturgie, de unde s'a refugiat apoi. Fiul dsale, comandantul găzii românești din loc, a fost scos din pat și internat. Mai târziu însă prin împrejurări norocoase a scăpat. Preotul a fost păgubit, răpindu-i-se 10,000 de cor. și slănină.

Eu însumi, dimpreună cu locot. Ghițiu, am scăpat dela închisoare, făcând pe jos mai bine de 50 km. în haine rupte, și acunși.

Vasile Suta, teolog absolv.

Cum se informează presa

Pe timpul petrecerii delegaților maghiari la Congresul socialist au apărut în presa elvețiană o multime de știri minunate asupra „Situației din România”, și în genere asupra Românilor.

Din întâmplare putem servi una și cetitorilor noștri ca exemplu cum lucrează inghariții. În „Basler Nachrichten” din Baal s'a scris că: „În România a izbucnit o mare revoluție fărâncăscă. Atât în provincie cât și în capitală au fost lupte sângeroase. Toată ziua de ieri luptele din București au fost extrem de violente. Au fost 40 de morți. Armata a tras cu mitralierele. Soldații socialiști au trecut de partea atacătorilor”.

Știri de pură fantazie cari prind însă fiindcă nu este cine să le desmintă, cine să publice imediat în „Basler Nachrichten” un articol documentat despre reforma agrară din România și despre firea poporului românesc, absolut refractare oricărei tendințe bolșeviste.

Dacă s'ar fi scris despre Cehi așa ceva ar fi apărut până acum desmințiri în toate ziarele din Europa.

Noi suntem însă puțin mai comози, ca să nu întrebunțăm consacrată expresie de „tembel orientali” și încă n'am ajuns să ne dăm seama de importanța presei în nașneria de stat și socială a organizațiilor democratice, cu deosebire asupra viitoarelor raporturi economice. Dar nici n'avem nevoie, noi, rasă așa de nobilă; n'o să ne ocupăm cu afaceri și comerț, deci ce ne pasă de presă și de curentele pe cari le crează, discreditându-ne!

Proiecte

Combaterea epidemiilor

Războaiele au totdeauna ca urmare funestă o perioadă de boli epidemice cari seceră aproape tot atâtea victime ca războiul însuși, debilitând întreaga generație ce se naște în acești ani. Așa și la noi în Transilvania epidemiile mai ales prin unele regiuni se țin lanț și organisme slăbite de privațiunile impuse de războiu nu rezistă.

Îngrijorată de această situație care dacă nu se remediază va ajunge o adevărată primădie națională și fiindcă seamă de măsurile de combatere a epidemiilor ce tocmai se pregătesc în vechiul regat ne-am adresat dlui Iuliu Moldovan, secretar general al resortului ocrotirilor sociale, care a binevoit să ne dea următoarele lămuriri:

„Într'adevăr starea sanitară din Transilvania, conform puținelor rapoarte ce le avem, e destul de îngrijorătoare. Cu deosebire tuberculoza și gripa spaniolă seceră sute și mii de victime, lăsând în plata Domnului, fără medici, — cari sunt îngrămădiți prin orașe — și fără agenți sanitari.

„În asemenea împrejurări cu adevărat vițrege, am luat inițiativa de a crește în pipă, potrivit cerințelor imperioase, un fel de agenți și agente sanitare mai primitive, cari să înlocuiască pe cât se poate personalul obișnuit. Am și făcut publicațiuni în vederea acestor cursuri ce vor deschide în curând, dar nu s'au prezentat decât foarte puțini concurenți, deși condițiunile sunt într'adevăr avantajoase pentru cei cari doresc să urmeze aceste cursuri. S'au prezentat mai mult numai sași.

„De aceea apelăm la presă să popularizeze ideea noastră, să lămurii poporul de ce este vorba ca să putem proceda cu energie și cu folos la combaterea epidemiilor”.

Resumatul

hotărârilor mai însemnate votate în congresul avocaților români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramația, ținut la Sibiu în zilele de 1-2 Februarie 1919

1. Pentru întocmirea unui cod general unitar pentru toate provinciile cuprinse în România-Mare, să se institue, fără întârziere, o mare comisiune codificatoare în București, din care să facă parte cei mai eminenți juriști și alți factori sociali din România-veche, Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Până la unificarea diferitelor coduri să se renunțe la reforme parțiale, cari în loc să ne apropie, ne îndepărtează de unire.

2. Ca for suprem judecătoresc să se înființeze „Curtea de Casație și Justiție, secția ardeleană”, avându-și sediul într'un oraș din Ardeal.

3. Să se menție calificația judecătorilor, precisată de legile în vigoare azi, la noi, precum și împărțirea de competență și ierarhică a judecătorilor.

4. Pentru a se putea angaja cele mai bune puteri din șirul avocaților, chiar și la judecătorii de ocol, să se fie seamă de următoarele dorințe ale avocaților: a) Pentru suplinirea posturilor vacante, să se deschidă concurs public, și informațiuni cu privire la advocați să se ceară dela „Uniunea avocaților”.

b) În posturile de prezenți la tribunal și la curțile de apel, prezenți de senate la Curțile de Apel și de judecători la Curtea de casație să fie numiți numai judecători și advocați, cari au cel puțin 10 ani de serviciu. Auditorii fără examen de judecători civili pot fi admiși numai la posturile de procurori;

c) advocații numiți judecători, cari au o practică de 10 ani, să fie numiți cel puțin cu rangul de consilieri la Curtea de Apel, fără considerarea postului ce-l ocupă. Anii de practică advocațială să se socotească întregi la fondul de pensie, iar la avansări să se considere ca și când ar fi stat dela începutul practicii în serviciul justiției.

5. În interesul validității elementului românesc, să se facă o nouă împărțire a camerelor advocațiale. Cele 9 camere noi să-și aibă reședința în Sibiu, Brașov, Deva, Arad, Timișoara, Oradea-Mare, Cluj, Bistrița și Căkreseda, aceasta din urmă pentru întreg ținutul săcuesc.

6. Limba oficială a camerelor să fie cea românească.

7. Legile care asigură autonomia camerelor să rămână intacte.

8. Advocatii cari ocupă funcțiuni publice să-și suspende practica advocațială.

9. Să se ia măsuri urgente pentru introducerea limbii române ca limbă oficială, în magistratură și pentru începerea cursurilor în românește la universitatea din Cluj.

Pentru pregătirea de conferențieri la această universitate să se trimită tineri distinși la București și în alte centre ale Europei latine.

10. Deodată cu introducerea justiției românești, toți advocatii din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramația să fie obligați a depune noul jurământ de fidelitate.

Oricărui advocat care dorește să-și continue activitatea în Ardeal, Bănat, Crișana și Maramația, — i-se cere calificarea impusă de legile în vigoare în acest teritoriu.

11. Să se înființeze o uniune a advocaților români din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramația. Scopul uniunii este: apărarea drepturilor și intereselor morale, materiale și sociale ale advocaților români; promovarea științelor juridice; determinarea rolului public pe care trebuie să-l aibă avocatul în noua societate românească; editarea unei reviste. Ca punct de plecare: aceleași legi, aceiași limbă și aceiași organizație justifiată pe întreg teritoriul cuprins între granițele României-Mari.

Membri activi ai uniunii sunt advocații români din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramația, cari vor să facă parte din uniune și achită taxa anuală de 50 lei.

Membri externi poate fi oricare doctor în drept, și ori care advocat român de pe întreg cuprinsul României-Mari, care își însușește scopurile Uniunii și achită taxa anuală de 30 lei.

Membrii primesc revista Uniunii gratuite.

Conducerea Uniunii o are un comitet central constituit în mod provizoriu astfel:

Președinte: Ioan Preda, vicepreședinte Dr. Octavian Rusu, secretar Dr. C. Bușan, casier: Dr. Eugen Piso, — membrii: Dr. I. Fruma, Dr. L. Borcia, Dr. I. Motoc, Dr. I. Ivan, Dr. T. Ienciu, Dr. N. Petra, Dr. Gh. Bănda, Dr. Cornel Negrea, Dr. Amos Frâncu, Dr. Z. Muntean, Dr. I. Moșoiu, Dr. C. Moga, Dr. Iustin Pop, Dr. G. Dubleşiu, Dr. O. Porușiu, Dr. K. Kindsr, Dr. Aurel Nyilvân, Dr. Cornel Iancu, Dr. Gh. Dobrin, Dr. Cornel Crăciunescu.

Informațiuni

— La Viena a încetat din viață zilele trecute contele Eduard Paar, fost ani de zile aghiotant al împăratului Francisc Iosif. Contele Paar a murit în vârstă de 87 de ani.

— Consistoriul Metropolitan greco-catolic din Blaj aduce la cunoștință publică că în Septembrie se va redeschide orfelinatul gr-cat, din Blaj cu 70 de locuri, între cari 45 pe seama arhidiecezei ce păstorește. În orfelinat se primesc numai copii orfani sănătoși, de ambele sexe, cari au împlinit 6 ani. Orfanii vor fi creșcuți în orfelinat, băeții până la 18, iar fetele până la 16 ani.

Cererile de admitere în orfelinat vor trebui înaintate până cel mult la 15/28 August 1919.

— Ministerul de instrucție aduce la cunoștința tuturor studenților că deschiderea universității din Cluj s'a anunțat pe ziua de 7/20 Martie.

— *„Confratele nostru „Biserica și Școala” din Arad reproduce articolul maestrului Vlahuță apărut în Nrul 2 al „Renașterii Române”, Strigătul vremii, cu mențiunea că e din ziarul „Dacia”.*

— *Ne place să credem că „Biserica și școala” s'a lăsat influențată de anumite obiceiuri locale. Noi din principiu am exclus din redacție legendara foarfecă și rugăm pe confratele arădeni să binevoiască a publica cuvenita rectificare, încunoscându-l că pe viitor îi dăm autorizația pe care ar fi trebuit să ne-o cerea prealabil, de a reproduce ce-i place din „Renașterea Română” — dar cu indicarea sursei adevărate.*

— La 18—19 Februarie st. v. se va ține la Brașov examenul de bacalaureat (maturitate) scripturistice, iar în 23 cel verbal.

— Studenții ardeleni născuți în anii 1896, 97 și 98 și cari cad sub prevederile ordinului de chemare sub armă. Nu vor fi dispensați de serviciul militar, întrucât prezența lor a fost socotită mai necesară în mijlocul soldaților chemați să asigure stăpânirea românească asupra teritoriului unit cu Regatul Român.

— Comisiunea căilor ferate din București plecată la Budapesta în frunte cu d-nul inginer Busuioc, va trata cu guvernul unguresc închirierea și a unui număr de vagoane de călători pe lângă 50 de locomotive, închiriate deja în principiu.

— A fost stabilită corespondența poștală între Bucovina și Transilvania.

— Un mare comerciant din Viena, a făcut o ofertă prin care se obligă a aduce în România, din statul Ceho-Slovac o mare cantitate de ghețe, atât pentru trebuințele militare, cât și ale civililor.

— Prețul este foarte mic.

— În schimbul acestui stoc de încălziminte cere ministerul industriei, compensațiuni, constând într-o cantitate de petrol și sare.

— Din Lyon se anunță că o întreprindere a miniștrilor de resort a studiat măsurile destinate să ușureze exporturile și reluarea schimburilor comerciale.

— S'a hotărât să se ușureze eliberarea pașapoartelor, să se înlăture dificultățile transporturilor și să se ia măsurile de siguranță cari le vor socoti mai necesare.

— Au început să sosească din Germania prizonieri români cari, după cum se știe sunt în număr de vre-o patruzeci de mii.

— La Turda a apărut „Foia noastră”, ziar săptămânal, organ al românilor din județul Turda-Arieș. „Foia noastră” își propune să fie „oglinda vie a tuturor bucuriilor și durerilor, a nădejților și dorințelor a celor una sută cincizeci de mii de frați români din județ”.

— Sunt rugați acei români buni, cari ar putea încartira pe una sau două noții învățători români, adunați la congres în 11/24 l. c. să binevoiască a aviza pe dl Romul Boțezan Brücken-gasse. Învățătorii neamului așteaptă atâta jertfă din partea locuitorilor din Sibiu.

— Se caută o ajutoare de guvernantă (bonă) pentru internatul școlii civile de fete a Asociațiunii din Sibiu. Locul e de ocupat îndată, cu întreaga proviziune în internat. Informațiune se poate primi dela direcțiunea școlii, strada Șaguna Nr. 8.

— O escadră engleză și-a anunțat sosirea în apele românești ale Mării-Negre pentru luna lui Martie.

— Ziarele turcești anunță că ministrul de războiu otoman a suprimat cu începere dela 15 Ianuarie cenzura aplicată scrisorilor și telegramelor expediate în interiorul țării sau străinătate.

— Ziarul „Dacia” anunță: Pentru perioada de tranziție dela starea de războiu la starea de pace este vorba să se organizeze un control de Stat asupra comerțului exterior, în special întru tot ce privește importul mărfurilor.

Scopul controlului ar fi în strânsă legătură atât cu apărarea valutei noastre pe piețele străine, cât și cu necesitățile de neflăntură ale vieții noastre, — spre a nu se expune nici cursul schimbului român, nici avutul național pentru plata obiectelor de lux, a parfumurilor rare și a altor asemenea produse de care țara românească se poate pentru moment lipsi cu desăvârșire.

— Cursul leului românesc pe piața Constantinopolului este de 7—7½ piaștri (un piastru este egal cu 22 bani).

— Joi în 7/20 Februarie 1919 va avea loc în sala Unicum un Matineu literar aranjat de actorul dramatic Nicolae Băila. Se vor cefi poezii din cei mai de seamă poeți români. Începutul precis la ora 6 seara. Prețul de intrare: Loja 15 cor., loc I. 4-40 cor., Locul II. 3-30 cor., loc de stat 2-20 cor.; bilete se vând în librăria „Foia Poporului” și seara la casă.

— *„Renașterea Română” caută corespondenți (informatori) destoinici și cinștii în toate Centrele ro-mânești, în schimbul unor bune recompense lunare. Doritorii se vor adresa redacției, Str. Orezului Nr. 10*

Dela resortul finanțelor.

Aviz în chestiunea importului și exportului de lei și valute străine din și în teritoriul vechiului regat

Se aduce la cunoștință, că ministrul finanțelor din București a dispus cu trecerea biletelor de lei, emisiunea Băncii naționale de pe teritoriul vechiului regat în teritoriile de dincoace de Carpați și trecerea biletelor de lei, emisiunea Băncii generale și a valutei străine (coroane, ruble etc.) din teritoriile de dincoace de Carpați pe teritoriul vechiului regat să se poată face numai cu permis special din partea Consiliului dirigent, resortul finanțelor. Prin urmare toți, ceice vor să treacă sume de lei emisiunea Băncii naționale pe teritoriile noastre, sau sume de lei, emisiunea Băncii centrale, precum și valute străine pe teritoriul vechiului regat, au să se adreseze pentru permisiuri la resortul nostru, care în cazuri justificate le va și acorda. În cererile pentru acordarea de permisiuri au să se indice exact sumele, ce se intenționează a se trece, arătându-se în fiecare caz și scopurile, pentru cari au a se folosi.

In chestiunea ștampării biletelor de lei emise de Banca Generală română

În legătură cu ordonanța noastră de sub Nr. 658, publicată în „Gazeta Oficială” din 26 Ianuarie (8 Februarie) a. c., care am dispus, ca bancnotele de lei emise de Banca Generală Română să poată fi ștampilate până la 1/14 Februarie a. c. și prin Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor, anunță, că termenul pentru ștampilarea biletelor numite, este prelungit până la încheierea subscripțiunii la împrumutul unirii, emis de regatul român. Termenul pentru încheierea subscripțiunii la împrumutul unirii se va publica pe cale ziaristică prin ministerul finanțelor din București.

In chestiunea subscrierilor la împrumutul Unirii, emis în teritoriul vechiului regat

Prin aceasta se aduce la cunoștință, cumcă în urma autorizației primite din partea ministrului finanțelor din București, subscrierii pentru împrumutul Unirii se vor face și la Consiliul dirigent român din Sibiu, resortul finanțelor. La acest resort se pot vedea și condițiunile acestui împrumut. Plătirile pentru sumele subscrise se admit numai în lei. Termenul pentru începerea subscrierilor se fixează pe ziua de 11/24 Februarie a. c.

Sibiu, la 4/7 Februarie 1919.

Șeful resortului finanțelor:
Dr. Aurel Vlad m. p.

Wilson la regele Angliei

Berna, 17. Wilson a fost primit ieri la Londra de regele George. Wilson trece prin Londra spre Washington, unde a plecat ieri seară.

Descoperirea unui complot

Berna, 17. După știrile sosite din Constantinopol, parchetul de acolo, a dat mandat de arestare în contra lui Reşid bey. Reşid bey este acuzat a fi încercat un complot contra guvernului.

Reformele în Turcia

Berna, 17. În guvernul otoman sunt mari neînțelegeri, referitor la reformele interne. Ministrul de finanțe, ministrul de interne și ministrul de războiu, au demisionat. Mai îngrititoare este chestiunea aprovizionării Turciei. (Ag. Dacia).

Franchet d'Esperey la Constantinopol

Berna, 17. Comandantul suprem al trupelor aliate din Balcani, generalul Franchet d'Esperey, a sosit în Constantinopol, unde și-a instalat cartierul general. (Ag. Dacia).

Suspendarea ședințelor constituante germane

Berlin, 17. Adunarea națională din Weimar a fost întreruptă pentru 2 zile. Scheidemann și Ebert folosindu-se de această ocazie au plecat la Berlin.

Ultima oră

Caucazul cere independența

Berna, 17. Misiunea caucaziană din 10 membri, care la început trebuia să trateze în insula Prinkipo cu bolșevicii, a sosit astăzi la Paris. Sluginoff, președintele comisiunii a fost primit de ministrul de externe, Pichon, căruia i-a spus pretențiunile caucazienilor, cari cer deplină independență. (Ag. Dacia).

Ludendorff și Eichhorn s'au prezentat curții marțiale

Berlin, 17. Feldmaresalul Eichhorn care se refugiase în Suedia a sosit ieri la Berlin și s'a prezentat dimpreună cu Ludendorff curții marțiale. Pertractările lor vor începe numai după convorbirea lui Hindenburg cu Scheidemann și Ebert. (Ag. Dacia).

Proectul Ligii popoarelor.

București, 17. Proectul Ligii popoarelor a fost primit cu unanimitate în ultima ședință a conferinței interalate Liga popoarelor va avea 3 organe executive: o reprezentanță generală, un comitet executiv și un secretariat permanent. Numai tratatele prezentate și publicate de către acest secretariat vor fi valabile. Impotriva celor cari nu se vor supune dispozițiilor comitetului executiv se vor lua măsuri economice și militare.

Punctele principale sunt următoarele: 1. Lucrările Ligii popoarelor se vor face prin delegațiuni intrunite în congrese periodice și prin secretariatul internațional, care își va avea reședința în capitala Ligii popoarelor. În congresele cari la nevoie se vor întruni cât de des fiecare putere va avea un singur vot și nici una nu va putea trimite mai mult de 3 delegați. Se înființează un comitet sau consiliu executiv compus din delegații Americii, Angliei, Franței, Italiei, Japoniei și încă a altor 4 puteri din Ligă. (Ag. Dacia).

Hindenburg la Berlin

Berlin, 17. Feldmaresalul Hindenburg s'au așezat azi din Halle și a avut o convorbire îndelungată cu Scheidemann care a sosit pentru că zile din Weimar la Berlin. Hindenburg va pleca de aici la Weimar, unde va avea o întrevvedere, delegația austriacă, care este așteptată pentru l. c. la Weimar. (Ag. Dacia).

Tratatul de spartaciții

Berlin, 17. Comisarul popular Noske a început în numele guvernului tratative cu spartaciții. Noske crede a putea restabili în felul acesta ordinea în Germania. (Ag. Dacia).

Spartaciții stăpâni pe Brema

Berlin, 17. Spartaciții au reocupat orașul Bremen, și au declarat imediat starea de asupă orașului. Cu ocazia reocupării au fost ambele părți mulți răniți și morți. Spartaciții exclud orașul Bremen de restul lumii (Ag. Dacia).

America creditează Italia și Belgia

Washington, 16. S'a votat un credit de 7,500,000 dolari pentru Italia și 40 milioane pentru Belgia. Suma creditată până de Statele-Unite aliaților depășește suma de 8,674,324,000 dolari. (Ag. Dacia).

Dr. Adler în Rusia

Berlin, 17. Socialistul austriac Fried. Adler, nu s'a dus la Weimar, cum anunșau în numele conferinței internaționale socialiste plecat în Rusia, pentru a studia situația bolșevismului de acolo. (Ag. Dacia).

Statele organizate nu tratează cu bolșevii

Budapesta, 16. Tratatul anunțat insula Prinkipo lângă Constantinopol, la care i'au luat parte numai bolșevicii, nu se vor ține, pe motiv că statele organizate din Europa refuză să stea de vorbă cu bolșevicii.

Pentru organizarea învățământului românesc

Pentru pregătirea și recrutarea personalului didactic necesar, s'a făcut apel la învățătorii și profesorii retrași la pensie, ca întrucât puterile trupeshti și sufletești îngăduite, să reintre în învățământ. Apoi s'a făcut apel la învățătorii și profesorii români aflați până acum în serviciul școlilor ungurești din Ungaria, ca să intre în învățământul românesc. Au fost ceruți apoi din România vre-o 120—150 de profesori, întrucât se poate dintr-ardeleani emigrați acolo. S'a pus apoi în vedere și absolvenților de teologie și învățătorilor cu merite mai însemnate pe terenul școlar, ca pot să intre în serviciul școlilor civile, normale (preparandi) și licee cu obligația de a urma în anul școlar curent un curs practic pe lângă unul din liceele românești dela noi sau din România, precum și un curs teologic și de a-și da apoi examenele prescrite pentru postul de profesor.

Pentru înlesnirea terminării studiilor elevilor de liceu și studenților cari au fost reținuți de războiu, s'a hotărât înființarea unui curs pe lângă liceul din Blaj și Brașov pe seama elevilor din clasa VII și VIII. După terminarea cursului de 3 luni de zile, ei vor putea da examen de clasa VII și VIII și examen de bacalaureat (maturitate).

Studenții universitari cari sunt spre sfârșitul studiilor lor le vor putea continua în acest semestru la universitățile din Cluj, Budapesta sau din Austria. E de notat că s'a făcut o adresă către ministrul de culte din Viena ca să permită studenților ardeleni continuarea studiilor la universitățile din Austria până după conferința de pace. Răspuns n'a sosit încă.

Pentru ca majoritatea absolută a studenților să-și poată începe de pe acum studiile în limba română și până la naționalizarea universității din Cluj ce va avea loc la toamnă s'au luat măsuri ca ei să o poată face aceasta la universitatea din București. La sfârșitul lunii acesteia se va deschide acolo „Căminul studențesc” pentru aproximativ 350 studenți ardeleni dela diferite facultăți și dela diferite școli superioare. Studenții sunt primiți gratuit. Ei sunt obligați ca să ia cu sine pe lângă documentele necesare și haine de pat (o saltea goală, pernă și cearșafuri), tacâmuri pentru masă (farfurii, lingură, furculiță, cuțit, pahar, servet), și alimente cari se conservă (brânză, slănină, fructe uscate ș. a.)

Plecarea va fi din Sibiu la 1 Martie st. v. Studenții se vor atașa la tren în oricare gară dintre Sibiu și Brașov.

Senatul universității din București în dorința de a înlesni cât mai mult studenților ardeleni accesul la facultățile universității din București, a decis ca să primească în acest semestru fără examene de echivalență pe toți studenții români din Transilvania înscriindu-i la studiile prevăzute în planul de învățământ din Ungaria și Austria. Examenle de echivalență se vor cere la începutul viitorului an școlar numai dela acei studenți cari vor voi să-și continue studiile la București.

De curând s'a creat în ministerul cultelor și instrucțiunii publice și o secție a artelor cu căruia conducere a fost încredințat dl Dr. Tiberiu Brediceanu.

Certuri în Camera otomană

Berna, 17. În ședința de ieri a Camerei otomane, au fost discutiuni violente între Yaver-Pașa, ministrul de războiu, și Izzet-bey, ministrul de interne, relativ la organizarea exportului materiilor brute pentru Antantă, care se obligă a-i da în schimb cărbuni. Yaver-Pașa a cerut, ca exportul de materii brute să se înceapă imediat, Izzet-bey cere să se aștepte până în Martie, când lucrătorii din Paris se vor termina. Totodată anunță, că în Turcia nu este așa lipsă de cărbuni cum afirmă Yaver-Pascha. Din aceasta s'a iscat o certură, așa că ședința a fost întreruptă pentru o oră.

Consiliul dirigent. Resortul Finanțelor.

Apel.

Consiliul dirigent român aduce la cunoștința tuturor, că cu ziua de 1 Martie a. c. stil nou de vor începe în Sibiu cursuri financiare pentru concepștii financiare și funcționarii de contabilitate și perceptorat de stat.

La cursurile de concepștii vor fi admuși toți aceia, cari au absolvat facultatea de drepturi, sau au absolvat cel puțin 8 clase medii, cursul de notari ori alte evaluații corespunzătoare, de după examenul de maturitate, iar la cursurile de contabilitate și perceptorat de stat se vor aminti toți aceia, cari au absolvat cel puțin 4 clase medii. La aceste cursuri se admit și femeile cari au pregătirile amintite.

Durata cursului se fixează pe 8 săptămâni.

Toți ascultătorii cursurilor vor beneficia de cvartir gratuit pe durata cursurilor, iar ascultătorilor despre cari se vor convinge Consiliul dirigent român, că sunt lipsiți de mijloace de susținere, li se va asigura un stipendiu lunar de 400 cor., care va fi făcuta în momentul, când directorul cursului va face raport, că respectivul e neglijent.

Consiliul dirigent român va încerca să se înființeze o popotă (menza) pentru alimentarea mai ieftină a ascultătorilor de curs.

Inscrierile sunt a se face verbal sau în scris, cel puțin până în 20 Februarie a. c. pe adresa Consiliului dirigent român, resortul finanțelor, strada Cisnădiei 4—6, etaj. II. odaia 110.

Dr. Aurel Vlad m. p.,
Șeful Resortului Finanțelor.

Consiliul Dirigent. :: Resortul de Comunicație.

Apel.

Având în vedere noile trebuințe ale Serviciului la Căile Ferate Române, a poștelor, telegrafelor și telefoanelor din Ardeal, Bănat și părțile ungurene sunt invitați toți funcționarii români de orice categorie dela Căile Ferate și poșta din fosta monarhie austro-ungară a-și oferi serviciile Consiliului Dirigent din Sibiu. În acest scop sunt rugați a completa următorul chestionar și a-l trimite la adresa: Consiliului Dirigent, Sibiu, Resortul de Comunicație, „Biroul de organizare al personalului pentru Căile Ferate Române și a poștelor din Ardeal, Bănat și părțile Ungurene”.

Chestionari:

1. Numele și pronumele
2. Locul și anul de naștere
3. Căsătorit sau necăsătorit
4. Numărul copiilor
5. Studiile pregătitoare, școli, cursuri absolvate, diplome câștigate etc.
6. Limbi ce vorbește și scrie
7. Anii de serviciu dela intrare până la prezent
8. Ce fel de serviciu a îndeplinit și unde
9. Oficiul ce ocupă actual cu salariul fix, anul și toate celelalte dotațiuni
10. Postul ce dorește a ocupa indicând locul sau regiunea
11. Termenul când se poate prezenta la serviciu (imediat sau mai târziu)

Reflecțiunilor li să asigură, până la aranjarea definitivă a situației lor din momentul primirii cel puțin întreg salariul actual cu toate celelalte dotațiuni plus o diurnă corespunzătoare. Deasemenea li să asigură toate drepturile câștigate la pensie etc.

Chestionarul de mai sus completat se va trimite de reflecțianți la adresa sus arătată fie prin curier, fie prin Consiliul Național sau prin (Ministerul acuzat, pe lângă guvernul maghiar) Dr. Ioan Erdély, Budapesta, VIII. Kistemplom-utca 6. az.

Reflecțiunilor, în deosebi personalul dela mișcare și trachijune, sunt invitați a se prezenta la susnumitul Birou în persoană cât mai îngrabă pentru o mai grabnică soluțiune.

Sibiu, la 13 Februarie 1919.

Dr. Romul Boita,
Șeful Resortului de Comunicație.

Vite altoite

de un au și de doi ani oferă în calitate superioară

Fr. Caspari

MEDIAS.

Prețuri la cerere.

Subscrieri pentru împrumutul Unirii.

În urma autorizației primite din partea

Ministerului de finanțe din București

Consiliul dirigent român din Sibiu, Resortul finanțelor aduce la cunoștința celor interesați, cumcă se primesc subscrierii pentru împrumutul Unirii și la casa susnumitului Resort. Ziua pentru începerea acestor subscrierii se va face cunoscută prin ziare.

Dentistul Muntea

și a rețezut praxa în

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 1

Consultații

dela orele 8—12 a. m., 2—5 p. m.

TINERI

de încredere, află momentan aplicarea

CURIERI la „Renașterea Română”

Condițiuni foarte favorabile.